

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1663. usque ad annum 1674

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1780

VD18 90119193

§. 42. Controversia de Auctore libri de imitatione Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67332)

Sæc. XVII cultati Theologicæ Mense Septembri
 A. C. 1671. denuntiari iussit, eam esse Regis vo-
 luntatem, ut novæ Cartesii opiniones
 in Scholis rejicerentur: idem quoque
 Rectori Universitatis Studii Parisiensis
 præcepit: Hæc vero mandata Facul-
 tas Theologica admodum accepta, ta-
 taque habuit, ac Cartesii sententiam
 eliminavit.

§. XLII.

*Controversia de Auctore libri de imi-
 tatione Christi.*

Multis abhinc annis majore animo-
 rum contentione, quam laboris
 utilitate in Galliis agitabatur inter PP.
 Benedictinos & Canonicos Regulares
 controversia de genuino Authore aucto-
 ritatis libelli *de imitatione Christi*. Hujus con-
 tentionis primum lapidem posuit anno
 hujus sæculi quarto Petrus Marti-
 quez (*) natione Hispanus, qui libel-
 lum de imitatione citatum reperit in
 collationibus S. Bonaventuræ, cui
 tamen hic Doctor jam anno Christi mil-
 lesimo ducentesimo septuagesimo quatuor-
 obierit, & Thomas Kempensis primarius

*Heser. Di-
 optra Kemp.
 Ejusdem
 summul. ap-
 par. Const.
 Lexic. Germ.
 Thom. He-
 ser.
 Hode Hist.
 de Louis
 XIV. l. 32.
 pag. 397.*

(*) Celebris Auctor credit, quod ceteris
 prior Thomæ Kempensi movisset litem Joh-
 phus Creswellus aut Guilielmus Battus
 ambo Jesuitæ.

Sæc. XVII.
A. C. 1671.

anno Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono primam lucem aspexit. Tum vero in genuinum hujus libri Auctorem indagari cæptum: nonnulli credebant Joannem Gersonium, qui tamen Monachus non erat, alii D. Bernardum, qui tamen ante S. Franciscum, quem hujus libri Auctor cap. 50. lib. 3. allegat, septuaginta tribus annis prius obiit, Pauci quemdam Cartusianum reputabant, ast Cartusianum Cartusianos in Regularis observantæ exemplum Cartusianis proposuisse, verò haud simile est. Denique PP. Benedictini hunc librum vindicant Joanni Gersen Vercellensi Abbati ad S. Stephanum, & Canonici Regulares Thomæ a Kempen Canonico Regulari Montis sanctæ Agnetis. Pro alterutra sententia prodeunt utrinque magni nominis Pugiles, acuuntur etiam exterorum calami, eruuntur ex scriniorum pulveribus vetustissimi Codices, e tumulis suis evocantur testes, nec minus acriter, ac olim pro Homero in Græcia, pro aurei libelli auctore in Galliis & Germania depugnatur. Primi in arenam pro Kempensibus descendunt P. Rosweidus & P. Henricus Sommelius Jesuitæ, quibus sese opposuere non pauci, ac præprimis Pater Rosignolius itidem Jesuita: adversus hunc
insur-

Sæc. XVII. infurrexit denuo Rosweidus pariter
 A. C. 1671. cius, quem tamen sicut & ejusdem
 iudicias Kempenses Constantinus Cajeta-
 nus Ord. S. Benedicti Abbas Baroni-
 nus confutabat, cujus exemplum
 quebatur Valgravius Benedictinus,
 Joanne Frontone Parisiensi Canonico
 Regulari & Simone Werlino Præposito
 Dießensi impugnatus; Ad novam
 pugnam provocatus Constantinus, an-
 no hujus sæculi quadragesimo quarto
 Romæ Apologiam edidit, quam rursus
 Reverendissimus Dießensis Præpositus
 refellere nitetur. Accessit quoque
 Gersenistis Joannes de Launoy, contra
 quem sicut & contra omnes erant
 Georgii Heferi manus.

Fervente literario hoc prælio
 chelius Cardinalis anno Incarnationis
 Dominicæ millesimo sexcentesimo qua-
 dragesimo primo novam libri de
 tatione editionem Regiis typis
 jussit, quo comperto Joannes Gregorius
 Tariffus primus Generalis Congrega-
 tionis Benedictinæ S. Mauri Cardina-
 lem adiit, utque sub nomine Joannis
 Gersen librum hunc excudi permis-
 set, supplicavit, hancque in rem qua-
 tuor Codices, Padolironensem, Allac-
 num, seu Biscisanum, Cavensem & Ge-
 nuensem seu Venetum, quibus nomen
 Gersen erat adscriptum, eidem obtulit.

Sæc. XVII.
A. C. 1671

Cardinalis vero, ne præcipiti consilio quicquam hac in re definiisse crederetur, quosdam delegari petiit, qui hos Codices exactius Romæ inspicerent: Seligebantur a PP. Placido & Joanne Ordinis Benedictini Procuratoribus inter alios præcipue Cardinalis Joannes Franciscus Bagnius, Gabriel Naudæus Prior Adigeanus, & Floraventes Martinellus. Hos inter Thomas Carre Canonicis favebat & Naudæus hosce Codices fuisse adulteratos pronuntiabat, totiusque rei seriem ad Puteanos Fratres Parisiis degentes die trigesima prima Januarii anno post Christum natum millesimo sexcentesimo quadragesimo primo perscripsit his verbis:

„Cum solus in Cubiculum meum
 „revertissem, cæpi cum maximo desiderio satisfaciendi conscientiae meae
 „prædictos libros evolvere, ac dum
 „omnia in illis penitissime rimarer, inveni
 „veni, codicem Leonis Allatii titulum
 „quidem præferre Joannis de Canabaco
 „sed eo quidem modo, ut vox illa de
 „Canabo velut ommissa a scriptore extra
 „lineam, & paulo supra ipsam extaret.
 „Verum quia fieri potuit omisso illius
 „a scriptore, cum alioqui eadem esset
 „manu, eademque penitus forma & rubrica
 „descripta, & exacta, nihil hanc
 „difficultatem moratus, reliquos, qui in
 „eodem volumine

Hist. Eccles. Tom. LXIII.

Oo

tra-

Sæc. XVII. „tractatus continebantur, singulos
 A. C. 1671. „ligenter inspexi, & evolvi, ut si qua
 „esset in illis temporis nota, illam
 „venirem, & ex ea de tempore, quæ
 „liber *de imitatione* scriptus fuisset, con-
 „jecturam facerem. Occurrit ergo
 „dem bulla cujusdam legati Apostolicæ
 „in partes Germaniæ unico folio in
 „pergameno, & data Viennæ anno
 „Christi millesimo quadringentesimo
 „quadragesimo octavo, unde conjectu-
 „ram feci, cum eadem penitus esse
 „scriptura istius Bullæ, quæ & illa
 „de imitatione, non posse omnino
 „bellum scriptum fuisse ante prælatum
 „annum; sed potius multo postea, cum
 „transumptum illius Bullæ fieri potu-
 „rit aliis tantum consequentibus annis
 „1480. vel ad extremum 1500. quæ
 „niam scripturæ illius conditio vix pe-
 „mittit, ut antiquior fuisse ejusmodi
 „tempore censi debeat. Deinde
 „sumpto in manus secundo MS. C.
 „dice, consideravi primum in ejus
 „codex Mantuanus de Podolirone)
 „tulo verborum quamdam inversionem
 „& præposterum ordinem; scilicet:
 „cipit liber Joannis Gerseni primus, Me-
 „deprehendi lituras prioris cujusdam
 „atque Vetustioris tituli, cujus vestigia
 „non nulla velut J H O. & alias lit-
 „ras dimidiatas recentior superadditas
 „titulus

Sæc. XVII.
A. C. 1671.

„titulus non bene tegere potuerat; ap-
 „parebant enim statim attentius inspi-
 „cienti, neque dici poterat, eas esse
 „expressa signa aliarum literarum, quæ
 „in ejusdem folii adversa parte contine-
 „bantur, quia postea D. Floraventes, &
 „ipsimet Patres eas acumine styli per-
 „forantes diversitatem animadvertente-
 „runt. Denique verba illa: *Liber Joan-*
 „*nis Gerseni primus*, erant multo magis
 „splendenti rubrica exarata, quam se-
 „quentia hæc, *de contemptu mundi*, &
 „*imitatione Christi*, ut vel ex illa sola
 „differentia rubricæ seu minii fraus ipsa
 „patere vel cæco potuisset, ut mittam
 „multa alia signa in illo titulo reperiri,
 „quæ fraudis & mendacii suspicionem
 „statim injiciunt. Unde certum est,
 „licet congregatio S. Justinæ ante du-
 „centos annos defierit esse in comuni
 „hominum sermone; nihil tamen hoc
 „ad istius tituli vetustatem facere, cum
 „plane falsus sit, & alteri vetustiori
 „quamquam æque falso, Joannis Ger-
 „son propter tres illas vetustiores lite-
 „ras J. H. O. inductus, non una quidem
 „Gerson in Gerseni, sed totius tituli in-
 „versione ac commutatione, ne vel
 „Cancellarii vox relicta, vel quædam
 „alia, quæ minime ad Joannem Ger-
 „sen pertinere poterat, fraudi dete-
 „gendo occasionem aperiret; secus e-

Sæc. XVII. „nim poterat commodissime litera: O
 A. C. 1671.

„sen efficit, commutari, eodem pro-
 „sus modo, quo sub finem ejusdem
 „Codicis factum est in illis verbis: Eo
 „plicit liber quartus Joannis Gersen de
 „sacramento Eucharistiæ; mihi enim
 „proculdubio est, scriptum antea fuisse
 „*Joannis Gerson*. Sed ne posterior Epi-
 „graphe priori fraudi esset, vix non
 „minus, quam illa experta est. Ad
 „tertium deinde codicem me converti
 „& inspecta diligenter Monachi illius
 „Benedictini effigie crucem in manu
 „gerentis, adduci non potui, ut arti-
 „trarer, illam potius esse Joannis Ger-
 „sen, quemadmodum voluit D. Cos-
 „stantinus Abbas, qui eandem in ære
 „delineari curavit, cum addito in ejus
 „extremo limbo nomine Gersen, quam
 „S. Benedicti, aut alterius sancti, vel
 „etiam Monachi Benedictini in ære
 „cujus est proprium, crucem poenite-
 „tiæ, disciplinæ, jejuniorum &c. præ-
 „sere, maxime cum in primis ejusdem
 „libri paginis contineantur hæc verba
 „*Iste liber est Congregationis Cassinensis*
 „& paulopost *asservatur in monasterio*
 „*Cavæ*. Ex quo, cum libellus iste ma-
 „tilus in fine existat, nec præferat
 „nomen Authoris, vel temporis notum
 „aliquam, statui propterea apud me esse

Sæc. XVII.
A. C. 1671.

„giem illam imposuisse Abbati Caje-
 „tano, nec ulla probabili ratione con-
 „cludi posse, quod sit potius Authoris
 „hujus libri, quam Benedictini cujusdam
 „(forte D. Bernardi) qui nihil cum illo
 „Authore commune habuerit. Evolvi
 „tandem quartum Codicem, non illum
 „quidem manuscriptum, sed typis exa-
 „ratum (*Januensem, Venetum*) & quod
 „attinet ad scripturam in fine additam,
 „quam Patres illi volebant, priusquam
 „de Authore librorum de imitatione
 „inter Jesuitas interque Benedictinos du-
 „bitatum esset, exaratam fuisse, secus
 „omnino deprehendi, illam se habere,
 „nam recens est admodum, & quod
 „rei caput est, eodem quo secundi libri
 „titulus vitio laborat; etenim falsa est,
 „& alteri vetustiori superinducta tam
 „rudi artificio, ut lituræ verborum in-
 „tegre appareant, ubi scilicet Lacunæ
 „aliquot relictae sunt, & reliqua verba
 „expressa vitium in principio, aut in
 „fine produnt, ac inter reliqua ex voce
 „illa, *Thomas*, quæ in priori scriptura
 „legebatur, tam inepte quisquis ille
 „fuit, vocem hanc *Joannes* effinxit,
 „ut cum D. Vincentius Galleottus Emi-
 „nentissimi Domini Cardinalis mei Au-
 „ditor, ut vulgo dicitur, bona fide,
 „& nulla falsitatis illius suspicione cau-
 „tior factus scripturam illam legeret,
 „non

Sæc. XVII. „non *Joannes*, sed *Thomas* pronuncia-
 A. C. 1671. „rit, idemque & mihi prius, & uni-

„cuique alteri accidere potuisset.

„De quibus omnibus, cum ad Emi-
 „nentissimum D. Cardinalem retulissen

„ac ipse visu ac diligenti inspectione

„omnia, quæ in illis libris notaveram

„ita se habere animadvertisset, venit

„nihilominus, ut D. Floraventis iudic-

„cio res eadem committeretur, qui

„post meridiem, cum in Musæum

„meum venisset, & omnium ejusmodi

„falsitatum, ac oppositionum rationes

„fundamenta que examinasset, nihil he-

„buit, cur a mea sententia discederet

„sed hominum potius nequitiam ad-

„miratus est, qui omnia vertunt, ut

„possint affectibus, & semel concep-

„opinionibus inservire. Quid tandem

„Venerunt statim postea PP. Placidus

„& Joannes, Tabellionemque secum ab-

„duxerunt cum folio, ut relationem

„D. Floraventis & meam de libris

„jussimodi a nobis visis atque examina-

„tis coram Domino Cardinali acciperent.

„Ast ego P. Placidum admone-

„falsitatum, ipsisque in præsentia se-

„tris etiam Joannis ac D. Floraventis

„& ipsiusmet notarii, in examen re-

„sus vocatis, tam liquido de singulis

„constitit, ut prædicti Patres publicè

„declararint, non e re sua fore, intro-

„mentum illud fieri, quo potius iuge-

„lari eorum caussa posset, quod Domino Sæc. XVII.
 „Galleotto Auditori jam nominato pa- A.C. 1671.
 „riter visum fuit, ac demum etiam
 „Eminentissimo Cardinali a Balneo Do-
 „mino meo, quem P. Placidus adire
 „eo solo nomine voluit, ut ab eo re-
 „sciret, quænam demum esset illius de
 „MS. ejusmodi sententia, quam post-
 „quam vidit, in eo potissimum sitam
 „esse, ut dictos manuscriptos Codices,
 „nihil quod sanum esset, nihil, quod
 „bonum aut verum continere assereret,
 „statim dictus P. Placidus juratus an-
 „tea, se tot falsitatum, & ineptiarum
 „inscium fuisse, tabellioni pro instru-
 „mento dimidiato integri mercedem
 „solvit, gratiasque habuit nobis omni-
 „bus pro navata solerti opera.,”

§. XLIII.

Continuatio hujus controversiæ.

Postquam hæ ipsæ Naudæi literæ a Inform.
 Frontone Parisiensi Canonico Re- Controv.
 gulari divulgatæ fuerant, Robertus D. Amort.
 Quatermarius & Valgravius Benedictini Dissert. Crit.
 Naudæum perfidiæ accusarunt, perinde P. Merz.
 ac si ipsemet hosce Codices, sibi a Con-
 stantino Abbate commodatos depra-
 vasset. Inde ira commotus Gabriel
 Naudæus, ut suam vindicaret famam,
 plures edidit libellos, remque ad Par-
 lamen-